

Sygn. akt II C 217/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2022 roku

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Dubinowicz – Motyk

Protokolant: Marzena Przybysz - Zaklika

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2021 roku na rozprawie

sprawy z powództwa J. P., S. P. i P. R.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę kwoty 111 661,72zł

I zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów J. P. i S. P. kwotę 75 828,55zł (siedemdziesiąt pięć tysięcy osiemset dwadzieścia osiem złotych pięćdziesiąt pięć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- od kwoty 50 920zł (pięćdziesiąt tysięcy dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 2 maja 2019 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 24 908,55zł (dwadzieścia cztery tysiące dziewięćset osiem złotych pięćdziesiąt pięć groszy) od dnia 20 października 2021 roku do dnia zapłaty;

II zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda P. R. kwotę 35 833zł (trzydzieści pięć tysięcy osiemset trzydzieści trzy złote) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- od kwoty 25 080zł (dwadzieścia pięć tysięcy osiemdziesiąt złotych) od dnia 2 maja 2019 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 10 753zł (dziesięć tysięcy siedemset pięćdziesiąt trzy złote) od dnia 20 października 2021 roku do dnia zapłaty;

III oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów J. P. i S. P. kwotę 8029zł (osiem tysięcy dwadzieścia dziewięć złotych) i na rzecz powoda P. R. kwotę 3955zł (trzy tysiące dziewięćset pięćdziesiąt pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

V nakazuje pobrać od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – tut. Sądu kwotę 5992,62zł (pięć tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt dwa złote sześćdziesiąt dwa grosze) tytułem zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa.

Sygn. akt II C 217/19

UZASADNIENIE

Pozwem z 8 lutego 2019 roku J. P., S. P. i P. R. wnieśli o zasądzenie na ich rzecz solidarnie od (...) S.A. w W. kwoty 76 000zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 22 września 2015 roku do dnia zapłaty oraz

kosztów procesu według norm przepisanych. Uzasadniając żądanie wskazali, że pozwana spółka jest ubezpieczycielem odpowiedzialności cywilnej (...) sp. z o.o., która ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą na podstawie art. 435 kc za zniszczenia w lokalach powodów przy ul. (...) w M., będące następstwem prac ciężkim sprzętem budowlanym przy budowie wiaduktu trasy S8. (k.3-7)

(...) S.A. w W. domagała się oddalenia powództwa w całości i zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwana twierdziła, że nie ponosi odpowiedzialności za szkody w mieniu powodów, gdyż do uszkodzenia budynku przy ul. (...) w M. doszło z wyłącznej winy dewelopera, który przeprowadził budowę tego budynku w sposób sprzeczny z zasadami sztuki budowlanej (zaniechał wykonać badań gruntu oraz prawidłowego zagęszczenia czy wzmocnienia gruntu przed posadowieniem budynku), nie zapewniając należytej ochrony przed hałasem i drganiami. Pozwana akcentowała, że pomiędzy robotami budowlanymi prowadzonymi przez (...) sp. z o.o. a uszkodzeniami budynku nie istnieje adekwatny związek przyczynowy. Z tzw. ostrożności procesowej kwestionowała powództwo także co do wysokości. (k.62-66)

Pismem procesowym z dnia 20 września 2021 roku powodowie rozszerzyli powództwo o kwotę 35 661,72zł, domagając się zasądzenia na swoją rzecz solidarnie kwoty 111 661,72zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 września 2015 roku. (k.725)

Pozwana spółka domagała się oddalenia powództwa w całości, podtrzymując dotychczasową argumentację i dodatkowo podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia o zapłatę kwoty 35 661,72zł. (k.735-736)

Do chwili zamknięcia rozprawy strony podtrzymywały swoje stanowiska. (e-protokół rozprawy z 17 grudnia 2021 roku)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

S. P. i J. P. na zasadzie wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej od 30 grudnia 2010 roku do września 2020 roku byli właścicielami lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w M., dla której to nieruchomości lokalowej Sąd Rejonowy w Wołominie prowadzi księgę wieczystą nr (...).

P. R. od 30 września 2011 roku do czerwca 2021 roku był właścicielem lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w M., dla której to nieruchomości lokalowej Sąd Rejonowy w Wołominie prowadzi księgę wieczystą nr (...).

W/w lokale znajdują się w budynku mieszkalnym jednorodzinny o zabudowie bliźniaczej, przy ul. (...), posadowionym na nieruchomości stanowiącej działki ewidencyjne (...), dla której Sąd Rejonowy w Wołominie prowadzi księgę wieczystą (...).

(okoliczności niesporne i powszechnie znane, wynikające z wpisów do ksiąg wieczystych (...))

Od początku czerwca 2015 roku w bezpośredniej bliskości nieruchomości przy Z. (...) w M. rozpoczęły się prace budowlane drogi ekspresowej (...) na odcinku węzeł M. – węzeł K., prowadzone przez konsorcjum firm budowlanych, którego liderem była (...) sp. z o.o. W czerwcu 2015 roku przygotowywano plac budowy, karczowano drzewa i krzaki oraz w odległości 30m od budynków wykonywano drogę technologiczną (wykorzystując koparkę i walec), a od lipca 2015 roku wykonywano podbudowę pod drogę i wiercenia pali pod estakadę, jako że w bezpośredniej bliskości budynku stawiano wiadukt drogowy.

Przed rozpoczęciem prac budowlanych, na zlecenie (...) sp. z o.o. w styczniu i lutym 2015 roku przeprowadzono inwentaryzację stanu „o” budynku przy ul. (...) w M. oraz mieszkań. Podczas inwentaryzacji nie stwierdzono żadnych uszkodzeń ani spękań budynku czy mieszkania p. P., a budynki te zostały wybudowane pod koniec 2010 roku.

(dowody: protokół z wizji lokalnej k.32-33, raport końcowy likwidacji szkody k.75, informacja k.249, inwentaryzacja początkowa budynków z dokumentacją zdjęciową k.517-526)

W/w prace rozpoczęto jeszcze przed sporządzeniem „(...)”, który to raport został sporządzony w lipcu 2015 roku. W raporcie zalecano m.in. wykonanie inwentaryzacji stanu technicznego elewacji budynków znajdujących się bliskim sąsiedztwie budowy przed podjęciem robót budowlanych i po ich zakończeniu oraz prowadzenie ciągłej obserwacji stanu technicznego elewacji budynków podczas wykonywania prac budowlanych, a w razie konieczności – przerwanie prac budowlanych i podjęcie środków zaradczych (zmniejszenie częstotliwości robót wywołujących wibracje, zmniejszenie ilości jednocześnie pracujących maszyn powodujących wibracje, zmiana technologii robót). Taka obserwacja – możliwa poprzez zamontowanie reperów kontrolnych – nie była prowadzona. Zalecano także, by zaplecze budowy, parkingi sprzętu i maszyn były lokalizowane poza terenami zabudowy mieszkaniowej.

(dowód: opinia biegłego z zakresu budownictwa mieszkaniowego oraz budownictwa drogowego i mostowego k.604-674)

(...) sp. z o.o. w W. była ubezpieczona od odpowiedzialności cywilnej w pozwanej spółce na podstawie umowy ubezpieczenia wszystkich ryzyk budowy/montażu, potwierdzonej polisą nr (...). Zakresem ochrony ubezpieczeniowej objęta została odpowiedzialność cywilna (...) sp. z o.o. za szkody powstałe w mieniu osób trzecich bezpośrednio wskutek prowadzenia robót budowlanych – montażowych. (niesporne, nadto polisa k.88-89, ogólne warunki ubezpieczenia k.79-87)

W niedługim czasie od rozpoczęcia robót budowlanych, już w czerwcu 2015 roku w budynku przy ul. (...) w M. zaczęły pojawiać się uszkodzenia – pęknięcia ścian konstrukcyjnych i działowych oraz osiadanie posadzki o kilka centymetrów.

Na fasadzie budynku od strony południowej (tj. od strony budowy) pojawiły się pęknięcia. W mieszkaniach powodów doszło do licznych spękań ścian w pokojach zlokalizowanych na parterze i pierwszym piętrze, w mieszkaniu p. P. – dodatkowo odspoiła się glazura w łazienkach. W mieszkaniu nr (...) pęknięcia pojawiały się na ścianie po prawej stronie od wejścia, w łazience, na wprost wejścia, nad drzwiami, po lewej stronie drzwi, na ścianie wejściowej do kuchni, we wnęce, w kuchni, na płytkach w kuchni, na klatce schodowej i korytarzu, w pokojach i łazience na górze, na sufitach. W mieszkaniu nr (...) pęknięcia pojawiały się m.in. we wnęce drzwi balkonowych, pod drzwiczkami kominka, na ścianach w pokojach, klatce schodowej, w sypialniach, łazience i pokoju za łazienką, a także na sufitach. W obu mieszkaniach widoczne były uszkodzenia podłogi. Pęknięcia były zarówno powierzchniowe, jak i głębokie, dochodzące do elementów konstrukcyjnych.

Wybudowane w tym samym czasie, przez tego samego dewelopera, budynki stojące dalej od miejsca prowadzenia prac budowlanych nie miały widocznych uszkodzeń i spękań.

(dowody: akta likwidacji szkody k.117-425, zeznania świadka E. C. k. 450-451, zeznania świadka R. P. k. 452-453, zeznania świadka A. M. k.475-476, zeznania świadka J. M. e-protokół rozprawy z 9 października 2020 roku, inwentaryzacja porównawcza i dokumentacja zdjęciowa k.527-534, ocena stanu technicznego budynku k. 552-566, dokumentacja fotograficzna – płyta CD k. 527)

Uszkodzenia budynku przy ul. (...) w M. są wynikiem prowadzonych w jego bezpośrednim sąsiedztwie robót drogowych wiążących się z budową drogi ekspresowej (...) i nie doszłoby do nich, gdyby prace te nie były prowadzone.

Użycie maszyn budowlanych, wielotonowych ciężarówek, sprzętu używanego do posadowienia i wbijania pali konstrukcyjnych pod budowę wiaduktu wywołało przemieszczenie się mas ziemnych i miało wpływ na stan ław fundamentowych i rozszczelnienie warstwy nośnej gruntu. Powodowany przez w/w sprzęt budowlany rezonans i drgania przełożyły na tzw. ruch warstwy nośnej ław fundamentowych budynku i ruchy innych elementów budynku, skutkujące stwierdzonymi w budynku uszkodzeniami.

Na naprawę uszkodzeń powstałych w lokalu przy ul. (...) konieczny jest wydatek w kwocie 75 826,55zł, zaś uszkodzeń w lokalu przy ul. (...) – 35 883,17zł.

(dowód: opinia biegłego z zakresu budownictwa mieszkaniowego oraz budownictwa drogowego i mostowego k.604-674 i 706-709)

W sierpniu 2015 roku powodowie zgłosili szkodę do pozwanego towarzystwa ubezpieczeń. Zgłoszenie dokonane przez J. S. małż. P. zostało zarejestrowane pod numerem (...), a zgłoszenie P. R. - pod numerem (...).

(...) S.A. w W. w dniu 22 września 2015 roku zleciło (...) sp. z o.o. likwidację szkody zgłoszonej przez powodów.

W toku postępowania likwidacyjnego zlecono m.in. przeprowadzenie analizy warunków gruntowo – wodnych posesji przy ul. (...) w M. oraz wpływu prowadzonych w sąsiedztwie robót drogowych na stan budynków. Wiercenia celem pobrania próbek gruntu do badań wykonano jedynie po południowej stronie budynku, tj. od strony realizowanej budowy obwodnicy M. i W., natomiast nie wykonano wierceń i sondowań wewnątrz budynku. Rzecznik stwierdził, że podczas prac walców drogowych w pobliżu budynku bardzo odczuwalne były wstrząsy budynków oraz że wstrząsy te mogły spowodować dogęszczenie podłoża pod ścianami nośnymi działowymi i posadzkami oraz ich osiadanie. Wskazał też, że osiadanie posadzek i ścian działowych jest charakterystyczne w przypadku niedostatecznego zagęszczenia podłoża pod posadzkami, zaznaczając że stanu zagęszczenia podłoża pod budynkiem nie badano.

Podczas likwidowania szkody analizowano dokumentację projektową budynku przy ul. (...) w M., nie uzyskano jednak dostępu do dziennika budowy. Przyjęto jednak założenie/domniemanie, że na etapie wykonania wykopów pod fundamenty, wbrew zaleceniom projektanta, grunt pod poziomem posadowienia budynku nie był badany przez osobę posiadającą stosowne uprawnienia i że fundamenty budynku wykonano na nieutwardzonym podłożu.

W raporcie z likwidacji szkody stwierdzono, że drgania podłoża wywołane pracami przy budowie obwodnicy spowodowały gwałtowne, nierównomierne osiadanie fundamentów, co doprowadziło do zniszczenia ścian budynku, elementów konstrukcyjnych oraz posadzek z podłożem, jednakże prace przy budowie obwodnicy jedynie ujawniły nieprawidłowości popełnione na etapie budowy budynku.

Decyzją z dnia 30 maja 2016 roku (...) S.A. w W. odmówiło powodom wypłaty odszkodowania za zniszczenia powstałe w ich lokalach, twierdząc, że bezpośrednią przyczyną ich powstania był błąd dewelopera przy stawianiu budynku przy ul. (...) polegający na zaniechaniu wykonania badań gruntu, a prowadzone prace budowlane jedynie przyspieszyły czas ujawnienia się tej wady.

I S. P. i P. R. odwoływali się od w/w decyzji. Pismem z dnia 20 lipca 2016 roku (...) S.A. w W. podtrzymało decyzję odmowną, wskazując że winę za powstanie szkody ponosi deweloper, który wadliwie wybudował budynek, jednocześnie przyznając że istnieje związek przyczynowy pomiędzy prowadzonymi przez (...) sp. z o.o. pracami budowlanymi a uszkodzeniami powstałymi w budynku zamieszkiwanym przez powodów.

(dowody: sprawozdanie z przeprowadzonych prac k.72-74, raport końcowy likwidacji szkody k.75-78, zeznania świadka R. P. k.452-453, zeznania świadka J. M. e-protokół rozprawy z 9 października 2020 roku, decyzje o odmowie wypłaty odszkodowania k.40-41, decyzje z dnia 20 lipca 2016 roku k.51-52, akta likwidacji szkody k.117-425, w tym opinia techniczna k.157-159)

W okresie od listopada 2015 roku do lutego 2016 roku powodowie i właściciele pozostałych dwóch lokali w budynku przy ul. (...) w M. informowali Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w W. o uszkodzeniach, jakie pojawiły się w ich lokalach podczas prowadzonych nieopodal prac przy budowie drogi (...). Po przeprowadzeniu kontroli potwierdzono pęknięcia ścian konstrukcyjnych i nośnych oraz sufitów w lokalach i nałożono na właścicieli lokali obowiązek dostarczenia ekspertyzy stanu technicznego budynku.

(dowód: postanowienie (...) Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego z 28 lipca 2016 roku k.28-31, dokumentacja znajdująca się w dołączonych aktach OTM.700412.2.2015 – koperta k.105)

Projektant budynku przy ul. (...) w M. zakładał, że na poziomie posadowienia fundamentów występują proste warunki gruntowe w pierwszej kategorii geotechnicznej o nośności 150 kPa. Zalecano, że podczas prowadzenia wykopów pod fundamenty należy sprawdzić stan, rodzaj i nośność gruntu, a w razie natrafienia na pokłady gruntów luźnych, nienośnych lub nasypanych (torfy) należy je usunąć aż do gruntu nośnego i ubytki uzupełnić chudym betonem lub zagęszczonym piaskiem.

Przeprowadzone po zgłoszeniu szkody badania gruntu w odległości 6-7m od ścian budynku przy ul. (...) w M. wykazały, że grunt ten spełnia założenia projektu budowlanego. W szczególności – na głębokości 1,3m znajduje się warstwa gruntów nośnych, nadających się do posadowienia zaprojektowanych fundamentów liniowych (głina pylasta i piasek), dobrze zagęszczonych. Występujący w gruncie piasek charakteryzuje się wrażliwością na wibracje, wstrząsy i inne działania dynamiczne.

(dowód: opinia biegłego z zakresu budownictwa mieszkaniowego oraz budownictwa drogowego i mostowego k.604-674)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo w przeważającej części okazało się uzasadnione.

Swoje roszczenia o zasądzenie odszkodowania powodowie kierowali przeciwko pozwanemu zakładowi ubezpieczeń, jako podmiotowi ubezpieczającemu odpowiedzialność cywilną spółki będącej liderem konsorcjum przedsiębiorstw prowadzących inwestycję drogową w M., w trakcie realizacji której doszło do uszkodzeń lokali należących do powodów, wywodząc ją z odpowiedzialności cywilnej sprawcy szkody. Tak więc zastosowanie w niniejszej sprawie znajdowały regulacje zawarte w art. 435 kc i art. 822 kc.

Zgodnie z przepisem art. 822 kc przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia. W rozpoznawanej sprawie, treść umowy ubezpieczenia łączącej stronę pozwaną i (...) sp. z o.o. w W. została doprecyzowana w polisie i ogólnych warunkach ubezpieczenia. W rozdziale II §10 o.w.u. wskazano, że (...) S.A. udziela ochrony ubezpieczeniowej w zakresie odpowiedzialności cywilnej (...) sp. z o.o., jeżeli w związku z wykonywaniem robót budowlano – montażowych ubezpieczający zobowiązany jest w myśl przepisów prawa do naprawienia szkody osobowej lub rzeczowej wyrządzonej osobie trzeciej czynem niedozwolonym, o ile szkoda taka powstała w bezpośrednim związku z wykonaniem obiektu budowlanego/montażowego ubezpieczonego w ramach rozdziału I i wydarzyła się na terenie budowy lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie, w okresie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem wyłączeń wyszczególnionych w §11 i 12 o.w.u. Sąd stwierdza, że przedmiotem ubezpieczenia były prace budowlano – montażowe związane z kontraktem pn. „(...)”, okres ubezpieczenia określono od 10 grudnia 2014 roku do 10 sierpnia 2017 roku i nie znajdują zastosowania zapisy §11 i §12 o.w.u. (polisa k.88) oraz że jest niesporne, że prace budowlane były wykonywane w bezpośrednim sąsiedztwie budynku przy ul. (...) w M. oraz że uszkodzenia budynku powstały w czerwcu – lipcu 2015 roku.

Strona pozwana kwestionowała swą odpowiedzialność co do zasady, twierdząc że ubezpieczony przez nią podmiot ((...) sp. z o.o.) nie ponosi odpowiedzialności za szkody zaistniałe w lokalach powodów. Sąd nie podziela tego stanowiska.

Podstawą prawną odpowiedzialności (...) sp. z o.o. w W. jest art. 435§1 kc, stanowiący, że prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. Już od lat 60-tych ubiegłego wieku nie budzi wątpliwości, że przedsiębiorstwo budowlane jest „przedsiębiorstwem

wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody” w rozumieniu art. 435 kc – por. wyrok Sądu Najwyższego z 1 grudnia 1962 roku I CR 460/62.

Pozwane towarzystwo ubezpieczeń na etapie postępowania sądowego kwestionowało istnienie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy pracami budowlanymi prowadzonymi przez ubezpieczone przez nią przedsiębiorstwo budowlane a uszkodzeniami lokali powodów. Odnotować trzeba, że wcześniej strona pozwana zajmowała stanowisko przeciwne, wprost przyznając w decyzjach z 20 lipca 2016 roku istnienie związku przyczynowego (k.51i 52). Co do zasady, powodów obciążał obowiązek wykazania, że szkoda pozostaje w normalnym związku przyczynowym w pracami budowlanymi prowadzonymi w M. przez (...) sp. z o.o., gdyż art. 435§1 kc nie statuuje takiego domniemania. Zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła – art. 363§1 kc. O tym, że typowym następstwem prowadzenia prac budowlanych przy użyciu ciężkiego sprzętu budowlanego powodującego wibracje może być m.in. uszkodzenie budynków mieszkalnych zlokalizowanych w pobliżu miejsca prowadzenia prac świadczy sam „Raport oddziaływania na środowisko” omawianej inwestycji, opublikowany na stronie internetowej siskom.waw.pl, którego fragmenty biegły przywołał w opinii (k.617-621). Możliwość uszkodzenia budynków stojących tuż obok miejsca prowadzenia budowy drogi jest poniekąd oczywista i uchronieniu się przed niebezpieczeństwem wypłaty wynikających stąd odszkodowań służyło zawarcie przez (...) sp. z o.o. z pozwanym towarzystwem ubezpieczeń umowy odpowiedzialności cywilnej. Inwentaryzacje sporządzane przez podmioty reprezentujące ubezpieczone przedsiębiorstwo budowlane także wykazują, że przed rozpoczęciem prac budowlanych dom i lokale powodów nie miały uszkodzeń i że uszkodzenia pojawiły się krótko po rozpoczęciu prac budowlanych – uzasadnia to przyjęcie, na podstawie domniemania faktycznego, że uszkodzenie budynku jest następstwem owych prac budowlanych. Dodatkowo - opinia biegłego niezbicie wykazała, że uszkodzenie budynków mieszkalnych przy Z. (...) jest wynikiem prowadzonych w ich sąsiedztwie robót drogowych związanych z budową drogi ekspresowej (...).

W tym stanie rzeczy, stronę pozwaną obciążał obowiązek udowodnienia, że uszkodzenia lokali powodów powstały wskutek siły wyższej, wyłącznie z winy poszkodowanego lub wyłącznie z winy osoby trzeciej, za którą (...) sp. z o.o. nie ponosi odpowiedzialności (art. 435§1 kc). Pozwana spółka twierdziła, że winę za uszkodzenia lokali powodów ponosi – niesprecyzowany – deweloper, który wybudował domy przy ul. (...) w M., z naruszeniem wymagań budowlanych, doprowadzając do sytuacji, że były one obciążone ukrytą wadą, która ujawniła się pod wpływem prowadzonych prac budowlanych. Twierdzenia tej treści, o wyłącznej winie osoby trzeciej, nie zostały przez stronę pozwaną udowodnione.

Istotne jest, że o wyłącznej winie osoby trzeciej można mówić wówczas, gdy wina tego podmiotu stanowi wyłączną przyczynę powstania szkody, mimo że została ona spowodowana przez ruch przedsiębiorstwa - por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2020 roku II CSK 668/18. Tymczasem żaden z zaoferowanych przez stronę pozwaną dowodów nie potwierdza tezy o wadach konstrukcyjnych uszkodzonego budynku i o zawinięciu wykonawcy w/w budynków. Przywołane w części wstępnej uzasadnienia dokumenty, tworzone na etapie likwidacji szkody, dają podstawę do przyjęcia, że podczas postępowania likwidacyjnego sformułowano przypuszczenia, że fundamenty budynku przy Z. (...) zostały wykonane na gruntach „nienośnych” (mimo iż nie pobrano próbek gruntu spod budynku) oraz że wykonanie fundamentów nie było poprzedzone badaniem stanu gruntu i jego ewentualnym zagęszczeniem (mimo iż nie uzyskano dostępu do dziennika budowy). Na etapie postępowania sądowego nie został przeprowadzony dowód z opinii biegłego z zakresu geologii celem wykazania warunków gruntowo – wodnych wokół spornego budynku i wpływu prowadzonych w sąsiedztwie budynków robót drogowych na stan tych gruntów, gdyż strona pozwana nie uiściła zaliczki na wynagrodzenie biegłego, co skutkowało pominięciem dowodu (k.585 i 593). Tym samym – jedynie w oparciu o wymienione powyżej przypuszczenia i domniemania strona pozwana twierdziła i twierdzi, że ściany budynku przy ul. (...) popękały - po prowadzeniu tuż obok robót drogowych – ponieważ budynek ten był wadliwie wykonany. Biegły ds. budownictwa tymczasem ustalił, że w/w budynek jest wykonany zgodnie z projektem budowlanym, w tym – fundamenty w postaci ław liniowych były przewidziane w projekcie, a próbki gruntu pobrane w odległości ok. 6m od ścian budynku wykazują zagęszczenie gruntu, które było zakładane na etapie sporządzania projektu budynku. Odnosząc się do zastrzeżeń strony pozwanej do opinii biegły wyjaśnił, że w jego ocenie do sformułowania opinii nie było konieczne wykonywanie tzw. odkrywek fundamentu budynku, gdyż biegły dysponował obszernym

materiałem dowodowym, w tym 582 fotografiami budynku przed i po zaistnieniu uszkodzeń, który to materiał uznał za wystarczający dla sporządzenia opinii. Dodatkowo trafnie biegły wskazał, że ewentualna wadliwość fundamentów budynku, gdyby miała być wyłączną przyczyną uszkodzeń, ujawniłaby się wcześniej – a budynek przez kilkadziesiąt miesięcy po wybudowaniu nie miał żadnych uszkodzeń, co potwierdziła inwentaryzacja wykonana na początku 2015 roku. W ocenie Sądu biegły wyczerpująco, zrozumiale i z odniesieniem się do obszernego materiału dowodowego uzasadnił wnioski opinii, stąd też Sąd nie uwzględnił wniosku strony pozwanej o zlecenie wykonania opinii innemu biegłemu. Uzupełniająco Sąd wskazuje na zeznania świadka J. M. (sporządzającego na zlecenie strony pozwanej ekspertyzę geologiczną gruntu wokół budynku powodów), który wskazał że ustalone warunki gruntowe są typowe w rejonie M. i że bez elementu w postaci prac ciężkiego sprzętu budowlanego budynek mógłby sobie cyt. spokojnie stać przez wiele kolejnych lat. Tym samym, nawet świadek powołany przez stronę pozwaną przeczył tezie, by przyczyną uszkodzeń budynku było tylko rzekome wykonanie fundamentu na niewłaściwie zagęszczonym gruncie. Sąd zaś przypomina, że jeżeli wina osoby trzeciej jest, obok ruchu przedsiębiorstwa, jedną z przyczyn powstania szkody, ale nie wyłączną, to prowadzący przedsiębiorstwo nie zostaje zwolniony z odpowiedzialności.

Konkludując, Sąd uznał, że strona pozwana jest zobowiązana do zrekompensowania poniesionej przez powodów szkody na podstawie art. 822 kc w zw. z art. 435§1 kc.

Stosownie do art. 361§2 kc naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Powodowie domagali się refundacji poniesionych przez siebie strat w postaci uszkodzenia należących do nich lokali mieszkalnych. Wobec niespornej okoliczności, że uszkodzenia te nie powodują konieczności rozbiórki lokali i budynku, szkoda powodów wyraża się w konieczności poniesienia wydatków na usunięcie uszkodzeń. Wysokość owych wydatków została oszacowana przez biegłego na kwoty 75 826,55zł w przypadku lokalu przy ul. (...) w M. i 35 883,17zł w przypadku lokalu przy ul. (...) w M.. Sąd podzielił opinię biegłego w tej części, nie uznając za trafne zastrzeżeń strony pozwanej iżby koszty remontu lokali miały być szacowane w oparciu o ceny obowiązujące jesienią 2015 roku (k.684-693), skoro lokale nie były remontowane w 2015 roku – bo strona pozwana odmawiała wypłaty odszkodowania, a Sąd bierze jest zobowiązany uwzględniać stan z chwili zamknięcia rozprawy. Odnośnie formułowanych przez stronę pozwaną zastrzeżeń co do tego iż biegły dokonał wyceny na podstawie cen średnich publikowanych przez (...), Sąd nie znajduje żadnego argumentu dla przyjęcia tezy pozwanej iż kalkulacja powinna być dokonywana w oparciu o ceny najniższe, a nie ceny średnie, skoro powszechnie wiadomym jest, że ceny prac budowlanych w W. i jej okolicach są jednymi z najwyższych w kraju. Zdumienie też budzi kwestionowanie przez stronę pozwaną elementu odszkodowania jakim byłoby wynagrodzenie profesjonalnego wykonawcy obejmujące jego zysk. Zakres i rodzaj uszkodzeń zaistniałych w lokalach powodów w oczywisty sposób wyklucza prace remontowe wykonywane samodzielnie przez powodów tzw. systemem gospodarczym, co – zważywszy na opis uszkodzeń sporządzonych na etapie postępowania likwidacyjnego – wydaje się być oczywiste i nie wymaga szerszego uzasadnienia. Dodatkowo trzeba mieć na uwadze, że powszechnie znanym zjawiskiem jest znaczący wzrost cen materiałów budowlanych i usług budowlanych w ostatnim roku. Oznacza to, że wycena sporządzona przez biegłego w czerwcu 2021 roku w dacie wyrokowania byłaby z pewnością wyższa i przemawiało to przeciwko uwzględnieniu wniosku strony pozwanej mającej zmierzać do wykazania tezy przeciwnej, tj. że przeprowadzenie gruntownego remontu mieszkań powodów miałyby kosztować mniej niż ustalił biegły.

Z uwagi na brak podstaw do istnienia solidarności po stronie powodów, Sąd zasądził na rzecz J. S. małżonków P. kwotę 75 828,55zł, stanowiącą odszkodowanie za zniszczenia należące do nich lokalu przy ul. (...) w M. i na rzecz P. R. kwotę 35 833zł, stanowiącą odszkodowanie za zniszczenia należące do powoda lokalu przy ul. (...) w M., oddalając powództwo w pozostałym zakresie (tj. w jakim powodowie domagali się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 111 661,72zł). Zaznaczyć trzeba, iż w treści ksiąg wieczystych prowadzonych dla w/w nieruchomości lokalowych ujawniono, że w toku niniejszego postępowania powodowie zbyli sporne lokale. Fakt ten nie ma jednak wpływu na treść wyroku, zważywszy na dyspozycję art. 192 pkt 3 kpc. Jednocześnie Sąd wskazuje, że nie uwzględnił podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia o zapłatę kwoty 35 661,72zł, tj. co do kwoty o jaką powodowie rozszerzyli żądanie pozwu w piśmie procesowym z dnia 20 września 2021 roku, uznając go za sprzeczny z art. 5 kc. Stosownie do art. 442¹§1 kc w zw. art. 819§3 kc roszczenia powodów przedawniały się z upływem 3 lat od dowiedzenia się o

szkodzie; szkoda ujawniła się w lipcu 2015 roku i bieg terminu przedawnienia został przerwany poprzez zgłoszenie szkody ubezpieczycielowi i rozpoczął bieg na nowo od decyzji odmownej ubezpieczyciela, czyli od lipca 2016 roku (art. 819§4 kc). Powodowie wnieśli pozew w dniu 8 lutego 2019 roku o zapłatę kwoty 76000zł, jasno zaznaczając w jego treści możliwość modyfikacji roszczenia po sporządzeniu przez biegłego opinii co do oszacowania szkody (k.5). Opinia taka została sporządzona dopiero w czerwcu 2021 roku i powodowie niezwłocznie po jej otrzymaniu zmodyfikowali swoje żądanie. Sąd stoi na stanowisku, że formułowanie w tych realiach zarzutu przedawnienia jest nadużyciem uprawnień procesowych przez stronę pozwaną. Nie można tu pominąć, że strona pozwana bezpodstawnie uchylała się od przyjęcia swojej odpowiedzialności odszkodowawczej na etapie likwidacji szkody, formułując – jedynie w oparciu o domniemania i przypuszczenia! – tezę o zaistnieniu przesłanki egzoneracyjnej z art. 435§1 kc, czym rażąco naruszyła obowiązki ubezpieczyciela. W toku postępowania likwidacyjnego pozwana spółka nie dokonała wyceny szkód powodów, które mogłyby być pomocne dla powodów przy formułowaniu żądania pozwu. Powodowie byli więc zmuszeni samodzielnie oszacować wysokość należnego im odszkodowania, by dochodzić swych praw przed sądem. Postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie przedłużało się z przyczyn leżących po stronie pozwanej spółki, która np. w odpowiedzi na pozew zaprzeczyła istnieniu adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy pracami budowlanymi prowadzonymi przez ubezpieczonego a uszkodzeniami lokali powodów, mimo iż na etapie postępowania przedsądowego wprost przyznawała istnienie owego związku przyczynowego czy też domagała się przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego ds. geologii, mimo iż pozwani nie kwestionowali wyników ekspertyzy geologicznej wykonanej w postępowaniu likwidacyjnym, a po dopuszczeniu tego dowodu nie uiściła zaliczki na wynagrodzenie biegłego. Jak już zaznaczano, po lockdownie w 2020 roku rozpoczął się gwałtowny wzrost cen materiałów budowlanych, który musiał mieć wpływ na oszacowanie kosztów usunięcia uszkodzeń dokonywane w drugim półroczu 2021 roku, co w konsekwencji skłoniło powodów do rozszerzenia żądania by uzyskać pełne odszkodowanie. W przedstawionych powyżej realiach, postawa strony pozwanej stanowi wykorzystanie sytuacji powodów, których żądania powinny być ocenione przez stronę pozwaną jako uzasadnione już na etapie postępowania likwidacyjnego, skoro dysponowała ona raportem stanu „o” budynku sprzed rozpoczęcia prac budowlanych, nie wykazującym jakichkolwiek widocznych uszkodzeń.

Podstawą rozstrzygnięcia o odsetkach za opóźnienie jest art. 481§1 i 2 kc w zw. z art. 455 kc. Zaoferowany przez strony materiał dowodowy stanowi podstawę do ustalenia, że pierwsze stanowcze żądanie zapłaty konkretnej kwoty odszkodowania na rzecz powodów zamieszczone zostało w pozwie, a na wcześniejszym etapie postępowania powodowie ograniczali się do zgłoszenia szkody i domagali się uznania odpowiedzialności strony pozwanej co do zasady (k.323 i 331). Uniemożliwia to przyjęcie, aby pozwana spółka pozostawała w opóźnieniu z zapłatą na rzecz powodów już od 22 września 2015 roku. Skoro jednak pozwana spółka jest instytucją wyspecjalizowaną, posiłkującą się w procesie likwidacji szkody specjalistami z zakresu budownictwa i dysponowała tzw. raportem stanu „o” budynku powodów, a informację o szkodzie otrzymała w sierpniu i wrześniu 2015 roku, to niewątpliwie czasem odpowiednim, niezwłocznym w rozumieniu art. 455 kc, jest tygodniowy termin po otrzymaniu odpisu pozwu i odpisu pisma stanowiącego rozszerzenie żądania pozwu, przypadający na 2 maja 2019 roku i 20 października 2021 roku. Zważywszy na to, że odszkodowanie należne małżonkom P. stanowi 67% kwoty żądanej w pozwie, a odszkodowanie należne P. R. stanowi 33% tej kwoty, Sąd przyjął te same proporcje co do kwoty pierwotnie żądanej i kwoty wskazanej w piśmie modyfikującej żądanie pozwu. W konsekwencji na rzecz J. P. i S. P. ustawowe odsetki za opóźnienie w zapłacie kwoty 50 920zł zasądzone zostały za okres od 2 maja 2019 roku do dnia zapłaty i od kwoty 24 908,55zł – za okres od 20 października 2021 roku do dnia zapłaty, a na rzecz P. R. – od kwoty 25 080zł od dnia 2 maja 2019 roku do dnia zapłaty i od kwoty 10 753zł od dnia 20 października 2021 roku do dnia zapłaty, a dalej idące żądania powodów podlegały oddaleniu jako nieuzasadnione.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98§1 i 3 kpc, uznając powodów za stronę wygrywającą sprawę, jako że globalnie od strony pozwanej zasądzona została kwota 111 661,72zł, choć nie solidarnie na rzecz wszystkich powodów. Na poniesione przez powodów koszty procesu składały się: wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w kwocie 5400zł, uiszczona zaliczka na wydatki wiążące się z przeprowadzeniem dowodu z opinii biegłego w kwocie 1000zł, uiszczona opłata sądowa od pozwu w kwotach 3800zł i 1784zł – łącznie 11 984zł. Uwzględniając proporcję, w jakiej pozostają kwoty zasądzone na rzecz powodów do kwoty żądanej w pozwie, Sąd zasądził od strony pozwanej na rzecz

J. S. małż. P. równowartość 67% poniesionych przez powodów kosztów procesu, a na rzecz P. R. – równowartość 33% poniesionych przez powodów kosztów procesu.

Sąd był ponadto zobligowany do rozstrzygnięcia o wydatkach tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa w toku postępowania, stosownie do art. 83 ust. 2 i art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Należności Skarbu Państwa wyrażały się kwotą 5992,62zł (postanowienia na kartach 481, 680 i 716) i obowiązkiem ich poniesienia, zgodnie z wynikiem postępowania, obciążona została strona pozwana.

ZARZĄDZENIE

(...)